

PÅBUD OM REETABLERING – HJEMMEL?

- Er der hjemmel til at påbyde reetablering/genopretning, når der er tale om beskyttede arter og naturtyper?
- Naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 5: *”Tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning”.*
- Karnovs note til bestemmelsen (note 582)
 - *”Der er ikke i nbl anført nærmere om, hvilke foranstaltninger der kan påbydes som fysisk lovliggørelse. Efter forarbejderne omfatter tilsynsmyndighedens beføjelse hjemmel til at kræve ulovlige indretninger fjernet og til at kræve ulovligt fjernede indretninger bragt tilbage, jf. ligeledes U 1977 349 V og U 1988 616 Ø. Derimod er der ikke i nbl hjemmel til at påbyde genopretning ud over, hvad der følger af ovenstående. På dette punkt adskiller nbl sig fra miljøbeskyttelseslovens § 69, vandløbslovens § 54 og museumsloven § 29. Se Pagh TfM 2016, s. 237”*

HJEMMEL I ARTSFREDNINGSBEKENDTGØRELSEN?

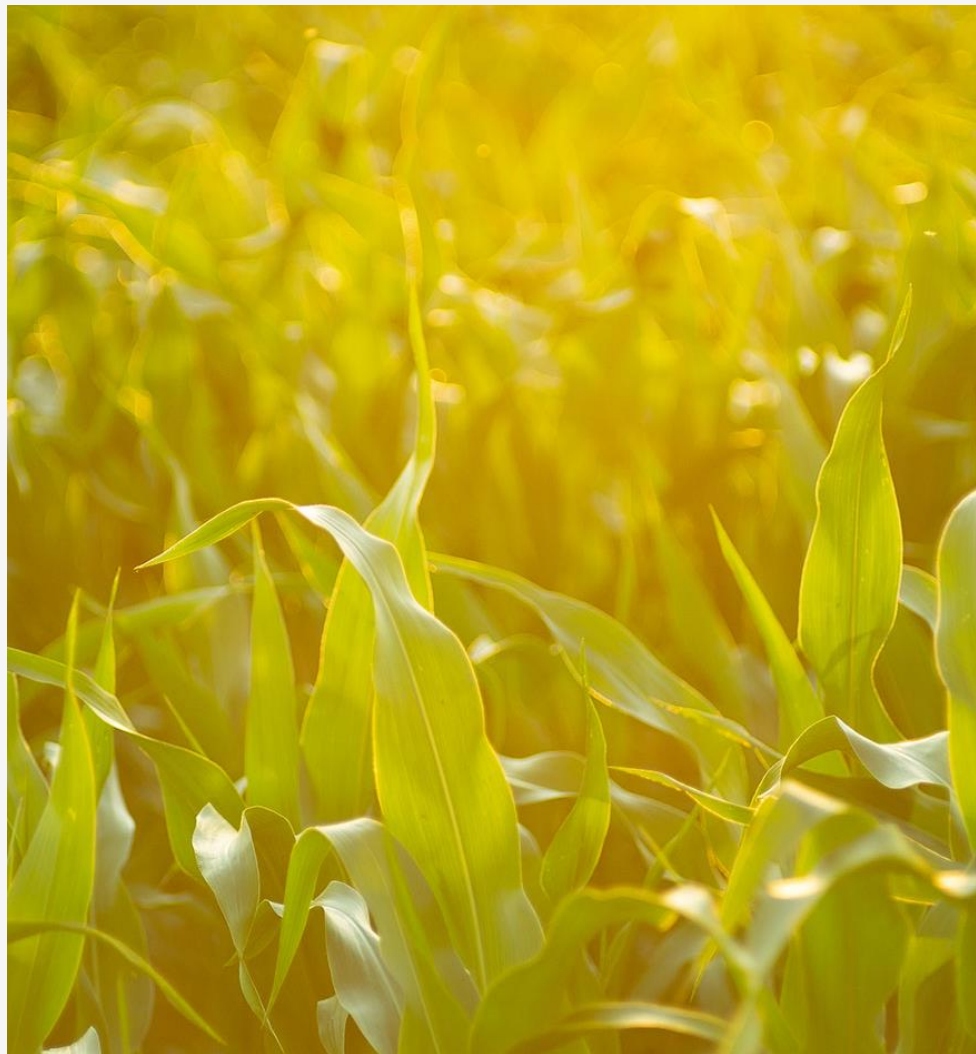
- Tilsynsmyndigheden efter artsfredningsbekendtgørelsen er Naturstyrelsen, jf. § 32, stk. 1, men Miljøstyrelsen er håndhævelsesmyndighed, jf. stk. 3.
- Artsfredningsbekendtgørelsens § 32, stk. 3, "Miljøstyrelsen skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning".
- Artsfredningsbekendtgørelsen har ophæng i naturbeskyttelseslovens § 29 a – skal bekendtgørelsen fortolkes på samme måde?
- Miljøministeriet samt Erhvervs- og Byggestyrelsens vejledning om håndhævelse af Naturbeskyttelsesloven, Planloven og Byggeloven fra 2007 tager ikke stilling hertil.

UDDRAG AF FORARBEJDER TIL NBL SAMT ARTIKEL TRYKT I TFM 2016, S. 237

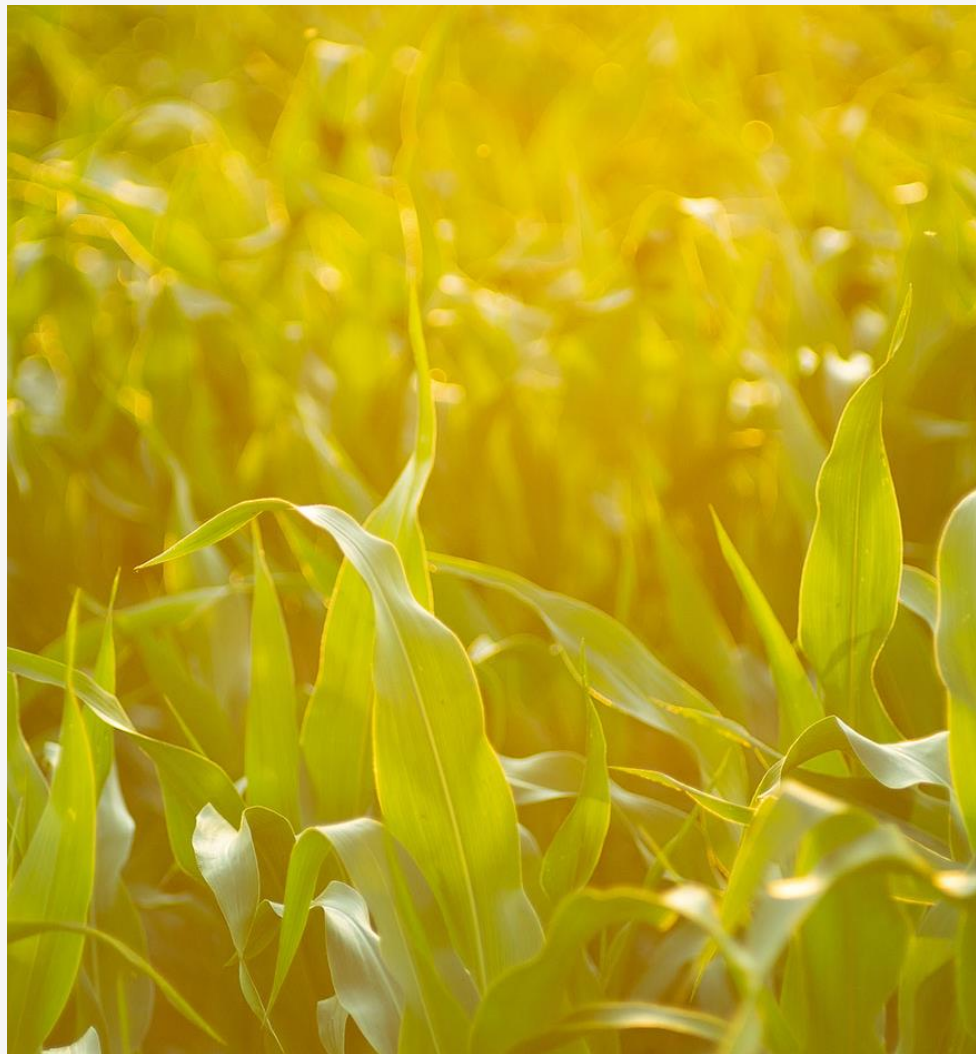
- *”Fysisk lovliggørelse på grundlag af et konstaterende lovliggørelsespåbud vil normalt omfatte en tilbageføring af den fysiske tilstand til den, der bestod før ulovligheden blev begået, såfremt dette overhovedet er muligt. Er der f.eks. Ulovligt sket opfyldning af en strandeng søværts naturfredningslovens strandbeskyttelseslinie, må opfyldningen fjernes, selv om naturfredningsloven ikke indeholder en udtrykkelig bestemmelse herom. **Der kan ikke sluttes modsætningsvis fra, at enkelte af lovene udtrykkeligt taler om genoprettelse af den tidligere tilstand, bl.a. den nye vandløbslovs § 54 og råstoflovens § 33**” (uddrag af håndhævelsesbetænkningen fra 1983, s. 105-106).*
- Peter Pagh, udleder i TFM 2016, s. 237 følgende:
- *”[...] studerer man udsagnet nærmere, hænger dette imidlertid sammen med forståelsen af begrebet ”genopretning af den hidtidige tilstand”. Efter betænkningens eksempler er genopretning udtryk for, at det ulovlige forhold skal fjernes, eller at en ulovligt fjernet indretning skal bringes tilbage.[...]”*
- *”[...] begrebet ‘genopretning’ i teorien er forstået på den måde, at begrebet ikke kun betyder, at den ulovlige indretning fjernes og ulovligt fjernede indretninger bringes tilbage, men at begrebet tillige omfatter reablering af den tidligere tilstand.”*
- Anette Møller-Sørensen, Administrativ Håndhævelse, 2003, s. 185, lægger derimod vægt på, at bestemmelserne må fortolkes i overensstemmelse med bestemmelsernes formål (sondring mellem ulovlig aktivitet eller ulovlig tilstand).

MAD 2019.107 - RETTEN I HJØRRINGS DOM FRA 28. MARTS 2019

- Det var en straffesag..
- Sagen handlede om, hvorvidt tiltalte skulle pålægges en bøde for opdyrkning af to engarealer beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og for manglende opfyldelse af påbud om ophør med opdyrkning af arealerne og **genetablering af floraen på arealerne.**
- Arealerne var omfattet af nbl § 3, men vare blevet opdyrket og drænet i strid med forbuddet mod tilstandsændringer.
- Kommunen meddelte et lovliggørelsespåbud efter naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 5, bl.a. om ophør med dyrkning af arealet.

MAD 2019.107 - RETTEN I HJØRRINGS DOM FRA 28. MARTS 2019

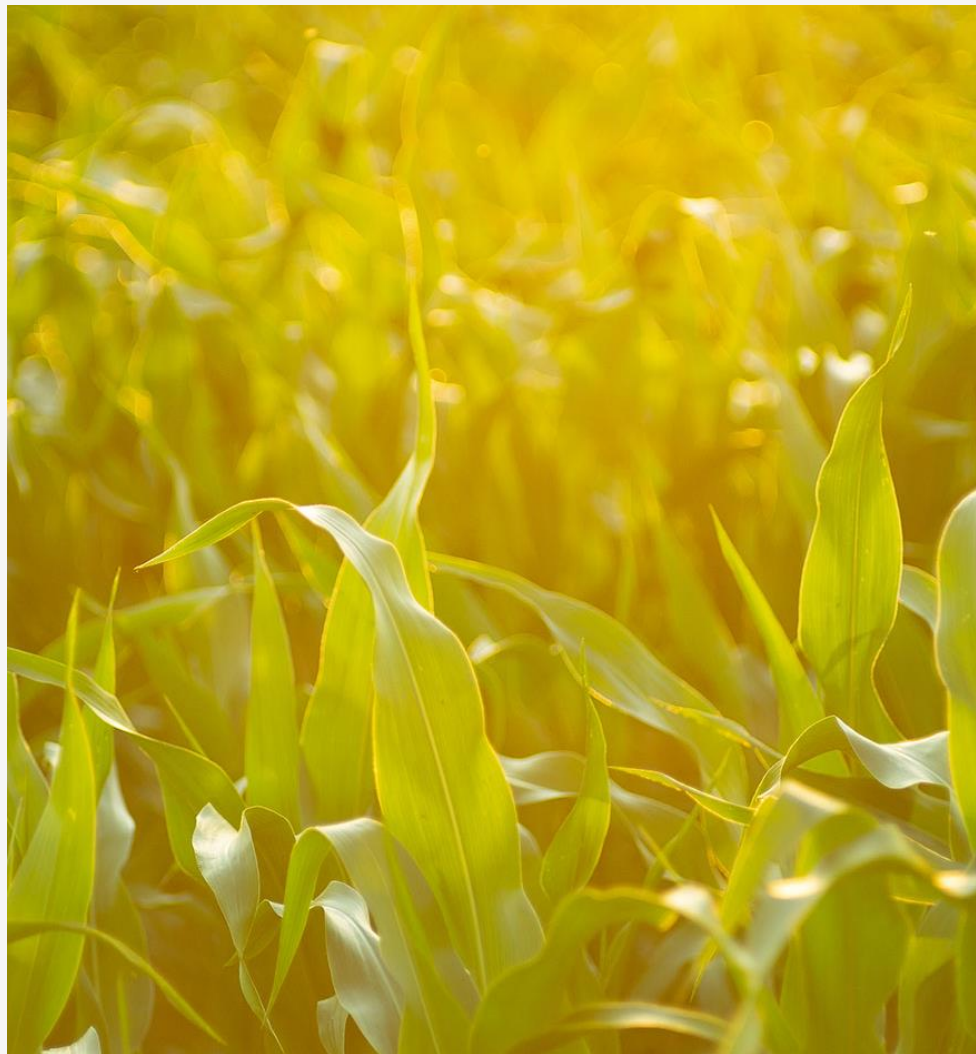

Kommunens påbud indeholdt et vilkår om reetablering:

”Du skal lovliggøre forholdene ved at [...]

3. Reetablere engfloraen ved udpining af de tilførte/frigjorte næringsstoffer. Det skal ske ved at afslå det opdyrkede areal og at fjerne det afslåede materiale fra engen 2 gange i de 2 følgende vækstsæsoner. Afslåningerne skal ske i perioderne henholdsvis 15. juni – 15. juli og 15. august – 15. september. Det afslåede materiale skal fjernes umiddelbart efter afslåningerne. I de efterfølgende 5 år skal arealet slås minimum 1 gang i tidsrummet 15. juli – 15. september og det afslåede materiale fjernes umiddelbart efter. Alternativt kan der i de efterfølgende 5 år foretages en ekstensiv afgræsning uden tilskuds fodring.”

MAD 2019.107 – RETTEN I HJØRRINGS DOM FRA 28. MARTS 2019

- Byretten afgørelse:
- *"Påbuddets punkt 3, hvorefter T påbydes at reetablere engfloraen, er et krav om at genoprette den hidtidige tilstand.*
- *Et sådan krav kan ikke stilles uden særskilt hjemmel.*
- *Naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 5, hvorefter kommunen som tilsynsmyndighed skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, indeholder ikke en sådan hjemmel, hvorfor betingelserne for at påbyde T at reetablere engfloraen ikke var opfyldt.*
- *Dette findes dog ikke at være en så væsentlig mangel ved påbuddet, at det fører til at påbuddet i sin helhed er ugyldigt."*
- Tiltalte fik en bøde på 7.500 kr. for ikke at efterkomme påbuddet ift. dyrkning og dræning.

CASES

- **Case 1:** I forbindelse med et større byggeprojekt, er bygherre ikke opmærksom på, at der på grunden er en større bestand af gul stenbræk (bilag IV-art). Bygherres entreprenør graver i området og får fjernet næsten alle planterne, inden en forbipasserende får stoppet gravearbejdet og gør bygherre samt myndighederne opmærksom på tilstedeværelsen af plantearten.
- Hvordan kan forholdet lovliggøres?
- Hvad vil være proportionalt?

- **Case 2:** I forbindelse med et gravearbejde, kommer en entreprenør til at ødelægge en række stendynger, som som er en del af levestedet for klokkefrø (bilag IV-art) og frøen anvender stendyngerne til overvintring.

- Kan håndhævelsesmyndigheden **påbyde entreprenøren at genetablere stendyngerne** med hjemmel i artsfredningsbekendtgørelsens § 32, stk. 3?

MILJØSKADEREGLERNE – HJEMMEL TIL GENOPRETNING

- Miljøskadelovens § 23, stk. 1:
- Miljøministeren skal påbyde den ansvarlige at afhjælpe en miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper eller på vandmiljøet i overensstemmelse med regler fastsat efter § 14, stk. 3,
- § 14, stk. 3, indeholder en bemyndigelsesbestemmelse, som er udnyttet ved:
- Bekendtgørelse nr. 94 af 21. januar 2015 implementerer bilag II til miljøansvarsdirektivet
- ”Afhjælpning af en miljøskade i forbindelse med vandmiljøet eller beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder sker ved, at miljøet føres tilbage til sin hidtidige tilstand”